

Diumenge, 5 de febrer de 2006

Ernest Benach

Dignitat

S'ha de reclamar al Govern central que invalidi el judici contra Companys. La unitat política ha fet possible la devolució dels papers de Salamanca

Ha estat un primer pas molt lent, però carregat de significació. Després de molts anys de reclamació insistent, amb la fermesa que atorguen la raó i la justícia, els papers i documents que l'Exèrcit feixista se'n va dur per la força tornen a Catalunya per la força de la democràcia.

Els havíem demanat una vegada i una altra des de totes bandes; des de la societat civil (amb la Comissió de la Dignitat al capdavant), des de formacions polítiques, des de les institucions catalanes, amb el suport d'experts internacionals. Ho hem fet amb unitat, sense barallar-nos pel protagonisme, sense sublimar una foto en els mitjans; el més important era el retorn dels documents. I com ens reitera la història, aquesta unitat de tots els partits i la societat civil pot aconseguir qualsevol cosa. Una lliçó que no hem sabut aplicar quan més falta ens feia: en la defensa d'una proposta comuna de nou Estatut.

En el cas dels papers, sí. I així, al final, ni la demagògia, ni les mentides, ni l'intent de manipular la realitat i la història no han impedit el que havia de ser: el retorn. Perquè era de justícia, perquè és una qüestió de dignitat, i no només per al poble de Catalunya, sinó també, arribats a aquest punt, fins i tot per a qualsevol ciutadà espanyol. Vencedors o vençuts, és indigne negar a una filla les cartes del seu pare; i a entitats o a institucions vigents, els seus propis documents.

Però la recuperació de la dignitat encara té molta feina per davant. I no només perquè queden pendents de trasllat molts documents que, tard o d'hora, també hauran de tornar al lloc que els correspon, d'on no haurien d'haver sortit mai. S'han d'exigir altres passos. Per exemple, la revisió i l'anul·lació del judici militar sumaríssim contra el president Lluís Companys.

Amb el mateix convenciment de defensar una causa legítima, cal reclamar al Govern que compleixi el seu compromís —contret també públicament a Barcelona, aquesta vegada per la vicepresidenta Fernández de la Vega— i invalidi el consell de guerra que va decidir l'afusellament de qui era el president democràtic de tot el poble de Catalunya. Un gest per restituir l'honor del president assassinat. Però també un gest de reconeixement cap a tots aquells que per defensar les llibertats i la legitimitat del règim democràtic de la República, van ser perseguits, torturats, empresonats, morts o exiliats, deixant enrere família, terra i vida. La foscor de la dictadura se'n va convertir en boira durant la transició. Han transcorregut ja bastants anys. Mereixem posar llum sobre el nostre passat, mereixem dignitat. Teníem, i encara tenim, un deute pendent amb molta gent d'aquest país. No podem deixar de pensar com de terrible va ser per a milers de famílies haver de suportar en silenci aquella repressió, o les desaparicions, o el dolor de no saber on poder acudir a plorar els familiars morts, a portar-los flors com a mostra d'enyorança i record. No podem robar el llegat de la veritat al jovent, no podem deixar que s'enfrontin al futur sense conèixer aquest passat, no podem

convidar-los a millorar un país que no és digne ni amb la seva història ni amb la seva gent. Cal, doncs, molt més. Queden pendents alguns gestos cap a la nostra democràcia, que va ser esborrada per les armes. Gestos per la nostra pròpia dignitat. Com bé repeteixen aquells que reclamen la recuperació de la memòria històrica, no es tracta d'una revenja ni d'alimentar rancúnies, sinó d'aconseguir el reconeixement del que va succeir. Una cosa és passar la pàgina de la història, i una altra ben diferent és passar-la en blanc o, fins i tot, arrencar-la.

(Publicat a *El Periódico de Catalunya*)
